

**ГААЛИЙН АЛБАН ТАТВАРААС ЧӨЛӨӨЛӨХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН
ХЭЛЭЛЦЭХ ЭСЭХ ТАЛААРХ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, ХҮНС, ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН
БОЛОН ТӨСВИЙН БАЙНГЫН ХОРООДЫН ХАМТАРСАН ХУРАЛДААНЫ
САНАЛ, ДҮГНЭЛТ**

2024 оны 03 дугаар
сарын 19-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

Илтгэгч нь: Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Туваан

Улсын Их Хурлын дарга, эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсын Засгийн газраас 2024 оны 03 дугаар сарын 18-ны өдөр Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн Гаалийн албан татвараас чөлөөлөх тухай хуулийн төслийн хэлэлцэх эсэх хэлэлцүүлгийг Байгаль орчин, хүнс, хөдөө аж ахуйн болон Төсвийн байнгын хороо 2024 оны 03 дугаар сарын 19-ний өдрийн хамтарсан хуралдаанаараа хэлэлцлээ.

Төсөл санаачлагч хүнсний гол нэрийн бүтээгдэхүүний хангамж, нийлүүлэлтийн тогтвортой байдлыг хангах, мал аж ахуйн салбарыг эрсдэлээс хамгаалах, нөөцийг нэмэгдүүлэх, нийлүүлэлтийг тасалдуулахгүй байх зорилгоор импортлох мал, амьтны тэжээл, тэжээлийн нэмэлт болон улаанбуудайн баяжуулсан гурилыг гаалийн албан татвараас чөлөөлөх нь зүйтэй гэж үзэж хуулийн төслийг боловсруулсан байна.

Байнгын хорооны хамтарсан хуралдаанаар хуулийн төслийг хэлэлцэх үед Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Дамдинням Засгийн газраас хаврын тариалалтын үед тариалан эрхлэгчдийн эрх ашгийг хамгаалах, дэмжих, тариаланчдад олгох зээл, зээлийн хүү, эргэн төлөлтийн талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Анандбазар гурил, тэжээлд хуулиар ногдуулж буй нэмэгдсэн өртгийн болон гаалийн албан татварын хувь хэмжээ, тариаланчдад тоног төхөөрөмж, бордоо, түлш, шатахууны хөнгөлөлттэй зээл олгох боломжтой эсэх, ургамал хамгааллын бодис, усалгааны төхөөрөмж, малын тэжээлийн аж ахуйг байгуулах боломжийн талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Х.Баделхан гаалийн албан татварыг чөлөөлснөөр гурил, малын тэжээлийн үнэ хэрхэн буурах, энэ талаар хийсэн судалгаа, тооцоолол байгаа эсэх, мөн Засгийн газраас малын тэжээлийн үйлдвэрлэлийн талаар баримтлах бодлого, хэрэгжүүлэх хөтөлбөрийн талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Туваан хуулийн төслийн үзэл баримтлалд тусгагдсаны дагуу 25.0 мянган тонн баяжуулсан гурилыг чөлөөлөх, эсхүл аливаа нэгэн хязгааргүйгээр чөлөөлөх эсэх, Засгийн газар, салбарын яамд тариалан эрхлэгч, гурил үйлдвэрлэгч аж ахуйн нэгжүүдтэй энэ талаар санал солилцсон эсэх, цаашид эрсдэл гарсан аймаг, орон нутагт тооллого явуулж бодитой эрсдэл учирсан малчдыг малжуулах хөтөлбөрт хамруулах, Улсын Их Хурлын гишүүн Д.Өнөрболор гаалийн албан татварыг чөлөөлснөөр үүсэх эдийн засгийн тооцооллын талаар болон импортоор оруулж байгаа бараа бүтээгдэхүүн нь энэ жилийн тариалалтад нөлөөлөх эсэх, цаашид малчдад учирч болзошгүй эрсдэлийн үеийн менежмент, төлөвлөлтийг хэрхэн тооцсон талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Мөнхцэцэг Засгийн газрын нөөц сангаас өвс, тэжээлийг оруулж ирэх тооцоо судалгаа хийгдсэн эсэх, мөн хорогдсон малын сэг зэмийг устгах, малыг халдваргүйжүүлэх талаар тодорхой дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх эсэх, цаашид авах арга хэмжээний талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Чойжилсүрэн татварын чөлөөлөлттэй холбогдуулан эрсдэлд орсон тариалан эрхлэгч аж ахуйн нэгжүүдэд өгөх татаас, дэмжлэгийн талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Ганболд хуулийн төсөл нь батлагдсан үзэл баримтлалтай зөрчилдөж байгааг анхаарах, татварыг

тэглэснээр өнөөгийн зах зээл дээр гурил, тэжээлийн үнэ хэдэн төгрөгөөр буурах тооцооллын талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ж.Батжаргал улаанбуудайн баяжуулсан гурилыг гаалийн албан татвараас чөлөөлснөөр хэрэглэгчдэд ямар үнээр худалдаалахаар тооцсоныг, түүнчлэн импортын албан татвараас чөлөөлж байгаатай уялдан тариалан эрхлэгчид, улаанбуудайн тариалан эрхэлж байгаа салбарын эрх ашгийг хамгаалах чиглэлээр ямар бодлого хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж байгаа талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Идэрбат төрөөс дэмжлэг авч үйл ажиллагаа явуулдаг салбаруудын шударга өрсөлдөөний болон монополийн асуудалд хариуцлагын тогтолцоог сайжруулах талаар Засгийн газар ямар бодлого баримталж байгаа талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Сандаг-Очир инфляцын өсөлтөд гурилын үнэ хэдэн хувийг эзэлж байгаа талаар, үнэ тогтворжуулах хөтөлбөрийн хүрээнд гурилын үйлдвэрүүдэд хэдий хэмжээний хөнгөлөлттэй зээл олгосон талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Жавхлан шударга бус өрсөлдөөний газрын үйл ажиллагаа болон хуулийн төсөл нь үзэл баримтлалаас зөрүүтэй байгаа нь нэг удаагийн авах арга хэмжээ бус тогтолцооны асуудал болж цаашлаад газар тариалан эрхлэгчдэд хүндрэл учруулах эсэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн О.Цогтгэрэл хөдөө аж ахуйн салбарт оруулсан татаас, хөнгөлөлттэй зээл болон өнгөрсөн жил хураан авсан улаанбуудайн нөөц, хүрэлцээ, зарцуулалтын талаар тус тус асуулт асууж, хариулт авсан болно.

Түүнчлэн Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Цэрэнпунцаг Засгийн газраас өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслийг дэмжиж байгаагаа илэрхийлээд, стратегийн ач холбогдол бүхий бүтээгдэхүүнийг төрөөс хамгаалах нь зүйтэй хэдий ч жижиг зах зээл дээр нээлттэйгээр олон улсын худалдаа хийж, тарифын болон тарифын бус саад бэрхшээлийг тооцож чанартай бүтээгдэхүүнийг бага үнээр авах боломжийг иргэдэд олгох ёстой гэдгийг анхаарах хэрэгтэй, харин тариаланчдыг өөр замаар дэмжих нь зүйтэй, Улсын Их Хурлын гишүүн Н.Ганибал импортын гурил, малын тэжээл, улаанбуудайн гаалийн татварыг тэглэх нь зүйтэй бөгөөд энэ нь газар тариалангийн салбарт эрсдэл үүсгэхээр байгаа ч цаашдаа манай улсын эдийн засагт эрэлт, нийлүүлэлтийн харьцааг тэнцвэржүүлэх боломжтой, Улсын Их Хурлын гишүүн Т.Энхтүвшин үндэсний үйлдвэрүүдийг дэмжих зорилгоор зарим бараа бүтээгдэхүүний импортын татварыг нэмснээр гурил, малын тэжээл, барилгын материал гэх мэт бүтээгдэхүүний үнэ дэлхийн зах зээлээс өндөр болж хэрэглэгчдэд хүндрэлтэй тусаж байгааг анхаарах, мөн Улсын Их Хурлаар 2024 оны төсөвт тодотгол хийж зуданд нэрвэгдсэн өрхүүдийг энэ ондоо багтаан малжуулах нь зүйтэй, Улсын Их Хурлын гишүүн Ч.Хүрэлбаатар тухайн улсын эдийн засгийн бодлогоос хамаарч ард иргэдийн амьдрал сайжирч, орлого нэмэгддэг тул аливаа өрсөлдөөнийг хаахгүй байх, манай улсад сүүлийн жилүүдэд хөдөө аж ахуйн гаралтай бүтээгдэхүүн үнэгүйдэж байгааг гааль, татварын зөв бодлогоор зохицуулах, Улсын Их Хурлын гишүүн Ж.Батжаргал Засгийн газраас өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслийн үзэл баримтлалд тусгагдсан малын тэжээл, 25.0 мянган тонн баяжуулсан гурилыг гаалийн албан татвараас чөлөөлөхийг дэмжиж байгаа бөгөөд хууль хэрэгжиж дуусах хугацааг энэ оны 07 дугаар сарын 01-нээр дуусгавар болгон зохицуулах нь зүйтэй, өргөн хэрэглээний гол нэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрүүдийн хэт монопол байдлыг бий болгож байгаа хууль, эрх зүйн орчныг сайжруулах, салбарын өрсөлдөөнийг бодитой болгох боломжийг бүрдүүлэх, хямд үнэтэй бараа бүтээгдэхүүнээр иргэдээ хангах төрийн зохицуулалттайгаар үндэсний үйлдвэрлэлээ дэмжих, Улсын Их Хурлын гишүүн Ж.Батсуурь цаг агаарын нөхцөлөөс хамаарч ард иргэдийн амьдрал хүндрэлтэй байгааг анхаарч гурилын гаалийн татварыг чөлөөлөхөөс илүүтэй банк, Малын индексжүүлсэн даатгал болон бусад даатгалуудын эрсдэлийн санг ашиглан банкны зээлийн хүүг хөнгөлөх, хойшлуулах, тэглэх арга хэмжээг нэн яаралтай авч хэрэгжүүлэх нь зүйтэй, Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Тэмүүлэн Засгийн газрын гишүүд чуулганы нэгдсэн хуралдаанд

хуулийн төслийн талаар нэгдмэл байр суурьтай орох, хуулийн төслийг үзэл баримтлалын хүрээнд хэлэлцэхийг дэмжиж, шаардлагатай өөрчлөлтийг хуулийн төсөлд тусгах, хямд үнэтэй гурилаар ард иргэдийг хангах, төрийн зохицуулалтыг бусад хэлбэрээр олгох зэрэг бүх боломжийг бүрэн ашиглах нь зүйтэй гэсэн саналуудыг хэлсэн болно.

Гаалийн албан татвараас чөлөөлөх тухай хуулийн төслийг үзэл баримтлалын хүрээнд хэлэлцэхийг Байнгын хороодын хамтарсан хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонх дэмжиж, чуулганы нэгдсэн хуралдаанаар хэлэлцүүлэх нь зүйтэй гэж үзлээ.

Улсын Их Хурлын эрхэм гишүүд ээ,

Гаалийн албан татвараас чөлөөлөх тухай хуулийн төслийн хэлэлцэх эсэх талаарх Байгаль орчин, хүнс, хөдөө аж ахуйн болон Төсвийн байнгын хорооны хамтарсан хуралдааны санал, дүгнэлтийг хэлэлцэн шийдвэрлэж өгөхийг Та бүхнээс хүсье.

Анхаарал тавьсанд баярлалаа.

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, ХҮНС,
ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ ДАРГА

Ж.БАТЖАРГАЛ

ТУС3761 9023051390 9087184

ТӨСВИЙН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ ДАРГА

Г.ТЭМҮҮЛЭН

ТУС3761 9023051390 9087184